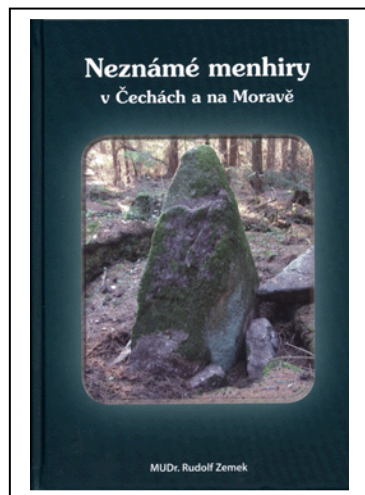

Vážení přátelé, kolegové,

sekce Megalit potřebuje vaši pomoc. Pište svoje náměty, myšlenky i připomínky!

Diskuse

Připomínky ke knize: Neznámé menhiry v Čechách a na Moravě. Autor: MUDr. Rudolf Zemek, Nakladatelství ANAG, 2009

Autor svou knihou neobyčejným způsobem přispěl k již tak všeobecnému odbornému i laickému zmatku v názorech na pozůstatky českých megalitických objektů. Jeho „atlas podezřelých kamenů“ obsahuje téměř stovku objektů a tuzemských lokalit údajně megalitického významu. Je zjevné, že autor má problémy již se základními pojmy z oblasti archeologie. Co to jsou „opravdové“ megality vysvětluje naprosto zmateně. Náhrobní stéla, dolmen, vztyčený kámen – všechno jedno. Škoda, že v bohatém seznamu využití literatury uvádí jedinou a velmi přehlednou českou odbornou publikaci

Dr. Sklenáře, ve které je exaktně uvedena kategorizace a vývojové fáze stavebních prvků megalitické kultury Evropy. I z této odborné literatury je zřejmý skeptický názor a z něho plynoucí nezájem o české pozůstatky megalitů. Chápu, že to jednoho naštvě. Česká kotlina byla v prehistorii jedním z center megalitického kulturního života. Dokumentuje to řada lokalit, které bohužel díky prudkému odbornému nezájmu rychle zanikají. Rozhodně ale k oživení odborného zájmu nepřispěje neodborný spletenec dohadů, subjektivních dojmů a zmatených pojmů.

„Co je a co není menhir...“ – to je oč tu běží! Autor knihy tento problém řeší posouzením vzhledu, polohy a případných „doprovodných kamenů“. Subjektivní dojmy jsou dostatečným kritériem pro posouzení „megalitičnosti“ příslušného kamene. Termínem „menhir“ pak není problém titulovat každý „podezřelý kámen“. Když se do toho zapletou ještě „aktivity“, „menhiroidní kameny“ a „pseudodolmeny“, je chaos dokonalý. Autor svým dílem dokazuje, že i z kamení lze udělat guláš.

Vážný zájem o megalitickou problematiku vyžaduje spolupráci s odborníky. Uvědomil si to i autor a získal pro spolupráci geologa. Získat pro věc renomovaného odborníka je pro amatérského autora výhra. Bohužel autor knihy tuto devizu ve své práci nedokázal náležitě využít. Publikuje pouze posudky geologa na jednotlivé kameny zda byly v minulosti „vztyčeny člověkem – jednoznačně nebo tak či onak nebo na 60%“. Tedy zase jen pouhý subjektivní dojem, byť odborníka. Autor opomněl získat odborný posudek geologa stran druhu posuzované horniny, původu horniny, případně posouzení geologického charakteru posuzované lokality. Spolupráce s geologem nebyla náležitě využita tak, aby se zhodnotila v předkládané faktografii kvalitní a co nejúplnější charakteristikou objektů i lokalit. Tento nedostatek silně poškozují vypovídací hodnotu knihy.

„Neznámé menhiry“ jsou ve velké většině i pro mne neznámé. Zvláště když u velké většiny autor neuvádí přesnou dislokaci tak, aby jeho názor byl ověřitelný. „Jihočesko, Západočesko nebo Sedlčansko“ jsou přece jen dosti rozlehlé oblasti, než aby byl příslušný „stojící kámen“ vypátrán podle byť dokonalého obrázku s podtitulem „wanted“. Jednu z popisovaných, méně známých lokalit, přece jen důvěrně znám a tak

mohu posoudit věrohodnost autorem předkládaných informací. Je to archeologická lokalita knovízské kamenné svatyně u Cehnic na Strakonicku. Byl jsem přítomen závěru archeologického průzkumu prováděném kolektivem Muzea středního Pootaví ve Strakonících pod vedením Dr. Jana Michálka. Archeologům se podařil unikátní nález kruhové svatyně z období kolem 1. tisíciletí př. Kr. ve velmi zachovalém stavu, díky nálezu skutečnosti, že kamenný kruh a bohatý nález keramiky z období bronzu, eneolitu a neolitu byl ukryt pod vrstvou zeminy. Dvanáctimetrový kruhový areál, tvořilo patnáct větších kamenů a několik desítek menších. Všechny byly z místní hrubozrnné dvojslídne žuly o hmotnosti od několika kilogramů až po maximálně 0,5 tuny. Objekt byl archeology zařazen do okruhu staveb tzv. sociokulturní architektury. Jeden z kamenů, vysoký kolem 1,5 metru byl umístěn uprostřed kruhové formace. Tento kámen byl Dr. Michálkem označen jako „středový menhir“ a celý kamenný kruh jako první archeologicky datovaný megalitický objekt u nás.

Autor hodnocené knihy v kapitole – Menhir a kamenný kruh Cehnice, Strakonicko - polemizuje s „menhirologem“ Dr. Karlem Sklenářem, který neuznává existenci pravěkých megalitických kruhů (cromlechů) na našem území. Autor knihy se opírá právě o nález a názor Dr. Michálka, který prosazuje objekt jako objekt megalitický. Chápu, že se jedná o poněkud komplikovanou situaci, ve které se laik těžko orientuje. Pustí-li se však do psaní odborně směřované publikace, musí mít jasno. To ale není autorův případ. Na povrch tak vychází skutečnost nedostatečné orientace autora v problematice megalitů všeobecně a České kotliny zvláště. Cehnice totiž opravdu nemají s megality nic společného. Existence této kamenné stavby v období knovízu je skutečně prokazatelně o 2 tisíce let mladší než nejpozdnější megalitické lokality. Tedy dvě tisíciletí po skončení nejmladší fáze období prehistorické megalitické kultury (období „henge“ - Stonehenge a budování německých a holandských Hunenbett-graben), která končila s koncem evropského eneolitu (pozdní doby kamenné) ve 3. tisíciletí př. Kr. Otázka co zahrnout pod pojem „megalit“ dělá tedy problémy i v odborných kruzích. Někdy je ignorována skutečnost, že megalitická kultura je časově ohraničená se svým prokazatelným začátkem již nejméně v mezolitu kolem 8. tisíciletí př. Kr. a koncem nejvýše ve 3. tisíciletí. Ani sebevětší kameny mladšího data nelze označovat termíny „menhiry“, „dolmeny“ či jinými z megalitického názvosloví. A to proto, že prostě neprošly obdobím megalitické kultury a nebyly využívány k megalitickým účelům. A kameny ze svatyně u Cehnic již vůbec ne. Cehnický kamenný kruh z období knovízu tedy nemůže být „cromlech“ a středový kámen se nemůže honosit titulem „menhir“. Kruhová kamenná svatyně měla uprostřed kultovní obětní kámen se všemi znaky obětních kamenů. Bohužel autor knihy se dostal k cehnické lokalitě již v době, kdy byla po roce 2004 zničena majitelem pozemku a to i přes snahu KPUFO, o.s. zachránit ji jako kulturní památku. Kameny byly rozježděny a shrnuty buldozerem. Na fotografii autora s komentářem „...někdejší menhiry...“ je vlastně jen jeden z obvodových větších kamenů. Onen „oficiální menhir“ je na okraji obrázku. Přitom se jedná o unikátní exemplář obětního kamene s vrcholovou miskou pro „úlitbu“, odtokový žlábek na západní plochu kamene a staletími očázenou zadní závětrnou část z východní strany (převládající západní větry) a to posvátnými lojovými kahany (vrstva mastných sazí evidentně ze tří vedle sebe stojících svítidel).

Cehnice, tak jako celá řada okolních kamenných útvarů, nemají s megality nic společného. V okolí Strakonicka se většinou jedná o pozůstatky kamenných věnců mohyl.

Podobně je tomu u většiny prezentovaných „stojících kamenů“ uváděných v publikaci. Lesní parcely mají svou určitou specifikou, kdy vedle oficiálního úředního rozměření a označení hraničními patníky, prováděného průběžně od konce 19. století, mají ještě svá neoficiální hraniční označení. Jedná se o „selské lesy“, náležející v minulosti k jednotlivým okolním hospodářstvím. Dědicové majetku si rozdělovali mezi sebe nejen polnosti, ale také lesy. Dohodou si les rozparcelovali a hranice lesních honů si viditelně označili, aby je mohli obhospodařovat. Toto neoficiální rozhraničení bylo na viditelných místech vyznačeno stojícími kameny. Čím většími, tím lépe. Jistě, že pro usazení kamene ve vertikální poloze jej bylo třeba podepřít „doprovodnými kameny“.

Byly tedy opravdu vztyčeny člověkem. Najdeme je všude, ale s megality nemají nic společného a tak na oslovení „menhire“ neslyší.

Při hodnocení publikace je třeba pochválit fotografickou dokumentaci autora. Vysoká technická kvalita fotografií i tisku publikace působí luxusním dojmem. Dokumentární fotografie přes perfektní zasvěcení však působí strohým technickým dojmem. Oživení a „zlidštění“ by se dosáhlo snadno přirozenou přítomností osoby, která by současně tvořila příměr velikosti kamenných objektů. Nejlépe s motykou v ruce, protože tak by bylo možno ocenit tu obrovskou práci při obnažování a preparaci spodních částí kamenů přímo adresně.

Bohužel celkový dojem z publikace kazí předpoklad, že tento jistě velmi náročný počín bude využit „skeptiky“ v neprospěch věci. Již jako bych to slyšel: „Hle, co všechno ti amatéři považují za megality!“ A bohužel budou mít tentokrát pravdu. Snaha o zviditelnění problému megalitické kultury u nás se obrátí v neprospěch věci. Kniha představuje další zbraň v rukou ortodoxních odborníků na český pravěk. Při prezentaci pozůstatků megalitů je třeba postupovat stejnými metodami a se stejnou kritičností, jako postupuje oficiální věda. Jinak se my amatéři i při nejlepší snaze o výsledek dočkáme jen odborného opovržení. I ta nejtvrďší kritika odborných kruhů na naši adresu je za této situace přínosem. Nejhorší je odborné ticho, mlčení, nezáměr a nevšímavost. Bohužel je to současný stav jak odborníků historiků, tak také pracovníků v oblasti památkové péče. Kameny jsou pro ně prostě jenom nějaké blbé šutry. Že se jedná o nejstarší architekturu Evropy, to se dovtípí teprve příští generace, až již bude všechno zničeno a budou jenom listovat knihami, jako je tato. A poklepem na čelo hodnotit naši současnou odbornou inteligenci. Ta se problémem odmítá zabývat a oddává se důstojnému megalitickému mlčení. Pokud jej prolomí jakákoliv publikace od jakéhokoliv autora, bude vyhráno. Mám bohužel dojem, že právě tato kniha, kterou mám v ruce, i přes úsilí jejího autora, se tou revoluční nestane.

Při plném vědomí, s čistým svědomím a plnou upřímností - V Českém lese, 4.9. 2009, MVDr. Pavel Kroupa

Pište Vaše názory a ohlasy. Odpověď MUDr. Zemka přineseme příště.

Aktuality

Archeologové objevili Modré Stonehenge, poslední díl dávného komplexu

Britským archeologům se podařil extra kousek: objevili základy kruhové stavby, která byla podle nich napojena na světoznámý kamenný komplex Stonehenge. Památník už dostal jméno „Modré Stonehenge“ podle zabarvení obřích kamenů, které jej kdysi tvořily.

Informoval o tom včera deník The Guardian. (Obr. Stonehenge FOTO: archiv, [Právo](#))

Modré Stonehenge se nachází na západním břehu řeky Avony zhruba dva kilometry od proslulé stavby, která leží na Saliburské pláni. V minulosti se skládalo z 25 kamenů, které vytvářely kruh o průměru asi 10 metrů obehnaný širokým příkopem a valem, vysvětlil vedoucí týmu Stonehenge Riverside Project Mike Parker Pearson ze

Sheffieldské univerzity.

Příkop byl vybudován kolem roku 2 400 př. n. l. Podle hrotů šípů, které archeologové našli uvnitř kruhu, byla konstrukce vztyčena zhruba o 500 let dříve. Kameny z modré skalice, pocházející z velšské pahorkatiny Preseli, byly z místa odstraněny před tisíci lety a dnes po nich zůstaly jen jámy, ve kterých původně „seděly“.

Cesta do říše mrtvých

„Nově objevený kruh a příkop by měly být považovány za integrální součást Stonehenge a ne za oddělenou stavbu,“ zdůraznil Josh Pollard z university v Bristolu. Modré Stonehenge totiž podle vědců značilo konec ceremoniální cesty, která vede od Stonehenge k Avoně a byla postavena na konci doby kamenné. „V minulosti se spekulovalo o tom, že by na konci cesty u řeky mohlo něco být. Ani v nejmenším jsme ale nečekali, že narazíme na celý kamenný kruh,“ přiznal Pearson.

„Málo lidí ví, že Stonehenge bylo kdysi největším britským pohřebišťem. Je možné, že

uprostřed modrých kamenů byli lidé spalováni a jejich popel následně zakopáván v samotném Stonehenge,“ podotkl. Podle archeologů mohla světoznámá stavba sloužit i jako pohřebiště pro nedalekou vesnici v Durrington Walls.

„Jde o nezvratný důkaz, že řeka byla pro lidi, kteří využívali Stonehenge, velmi

důležitá. Podle mě vytvářela průchod mezi světem živých a mrtvých a tohle je místo, kde se u řeky opouští říše živých a vstupuje se do říše mrtvých ve Stonehenge.“

Kameny na rekonstrukci

Vědci nyní čekají na výsledky radiokarbonové metody datování, která by mohla ukázat, jestli byly kameny z Modrého Stonehenge použity při rekonstrukci slavného Stonehenge kolem 2500 př. n. l. Pearson je o tom přesvědčen. „Velkou otázkou je, kdy byly vztyčeny a kdy byly odstraněny,“ dodal.

Spekulací o tom, k čemu Stonehenge sloužilo, je mnoho. Podle některých šlo například o léčebné centrum, jež lidé z britských ostrovů vyhledávali právě kvůli údajné uzdravovací moci namodralých kamenů. Podle jiných šlo o obrovskou astronomickou observatoř.

Foto Modrého Stonehenge z ptačí perspektivy FOTO: Aerial-Cam

<http://www.novinky.cz/veda-skoly/180972-archeologove-objevili-modre-stonehenge-posledni-dil-davneho-komplexu.html>

Elektronický informační zpravodaj KPUFO – Sekce Megalit

- interní materiál Klubu psychotroniky a UFO, o.s. Připomínky, náměty a korespondenci, vzkazy a inzerci zasílejte na adresu KPUFO

Klub psychotroniky a UFO, IČO : 45334871 - Borská 19, 320 22 Plzeň * <http://www.kpufo.cz> * e-mail: kpufo@kpufo.cz - Sekce Megalit: megalit@kpufo.cz

Bankovní spojení: Klub psychotroniky a UFO, ČSOB, div. pošt. spořitelna, č. účtu: 174472622/0300.